

Co nás zřejmě čeká v blízké budoucnosti?

Předstihové indikátory pro firemní sektor ukazují podle posledních průzkumů globálně mírný optimismus, v Evropě pak pesimismus. ČR je někde uprostřed.

Velké banky s globální působností, zaměřené za korporátní klientelu a poskytující informace pro konstrukci indikátorů budoucího vývoje, navodily podle zářijových průzkumů z odpovědí svých klientů příznivější budoucí očekávání. Index nákupních manažerů proti srpnu vzrostl. Opatrnost firem v najímání nových pracovníků vyústila v očekávání velmi mírného poklesu zaměstnanosti, což přinutí firmy k nákladovým redukcím. Stejně tak i předpokládaný růst cen vstupů s nejvyšší inflací za poslední půlrok (dopadne hlavně na potravinářství a dopravu). Především se však na globální úrovni zvýšily nové objednávky.

Globální optimismus

Vcelku příznivý obrázek oproti situaci několika předchozích měsíců má však hned dvě „ale“ Předně lepší globální očekávání se rekrutují především z vývoje v USA, kde ekonomická aktivita podle indexu nákupních manažerů stoupla nejrychlejším tempem od března 2012. Přírůstky jsou patrné také ve Spojeném království, Brazílii, Rusku a Irsku. Na druhé straně však podle dat z reálné ekonomiky zesláblý globální zbožové toky, což způsobila oslabená poptávka v „západních“ zemích. To nabourává asijský růst – zejména v Číně a Japonsku, ale také např. v Indii. V Číně byl v úhrnu vykázán růst indexu nákupních manažerů způsoben pozitivními očekáváními

mi v sektoru služeb, celkově se ale kompozitní indikátor po celý letošní rok pohybuje na hranici oddělující růst od útlumu. Nejhůře je tomu v eurozóně, kde je takto měřený vývoj na sestupné trajektorii již osmý měsíc po sobě a týká se všech čtyř největších ekonomik.

V naději služby

Druhé „ale“ souvisí s odlišnými očekáváními firem v sektoru služeb oproti zpracovatelskému průmyslu – i když úhrnný index nákupních manažerů ve světě stoupl, došlo k tomu díky vyšším očekáváním v sektoru služeb při jejich poklesu u zpracovatelů. Růst nových zakázek v září byl opět soustředěn jen na sektor služeb, ve zpracovatelském průmyslu pokračovalo snižování hodnoty nových zakázek a tedy i riziko nižší zásoby práce (nepochybně jako odraz zmíněného oslabení mezinárodních zbožových obchodů). Pozitivně zapůsobily akce centrálních bank. V září přispěly k vyšší důvěře podnikatelů i spotřebitelů, což může naznačovat relativně příznivější globální vývoj ve čtvrtém čtvrtletí (do cen akcií na kapitálových trzích byla již tato skutečnost promítnuta).

V Evropě plných čtrnáct odvětví průmyslu a služeb z celkem 22 sledovaných zaznamenalo podle indexu nákupních manažerů pokles ekonomické aktivity. Růst zůstal zachován jen ve výrobě nápojů, farmaceutickém průmyslu, výro-

bě a službách souvisejících s péčí o zdraví, softwarových službách, v papírenském průmyslu, v realitách a produkci zboží osobní spotřeby. Očekávání pro finanční služby výrazně oslabila – především vlivem bank, kde pokles pokračuje už sedmý měsíc za sebou a projevuje se obezřetností pokud jde o zaměstnanost. V srpnu ještě toto odvětví patřilo k těm, kde očekávání rostla. Do finančnictví patří v této metodice ještě realitní trh a pojišťovnictví, kde se však očekává výrazně mírnější pokles ekonomické aktivity než v případě bank.

Všechna ostatní odvětví vykázala pokles ekonomické aktivity, který se v září proti srpnu ještě dále prohloubil u mediálních služeb, v cestovním ruchu, nákladní dopravě, hutnictví a těžebním průmyslu. Riskantní pro český export je skutečnost, že již několik měsíců zůstává v Evropě odvětvím s nejhrošími očekáváním výroba aut a jejich dílů, v září se však proti srpnu pokles očekávání o něco zmírnil.

V ČR důvěra neroste

Také v České republice se odvětví služeb drží relativně slušně podle říjnových výsledků konjunkturálního průzkumu, které 25. října zveřejnil Český statistický úřad. Důvěra podnikatelů ve službách totiž zůstává na výrazně vyšší úrovni než u podnikatelů v obchodě nebo v průmyslu, u něhož je bilance odpovědí respondentů záporná už od letošního března.

Ve stavebnictví se důvěra podnikatelů nevymanila z červených čísel už čtyři roky a ve velmi hlubokém propadu zůstává od listopadu 2010. Konec krize tohoto odvětví je v nedohlednu.

Pozitivním zjištěním v aktuálním říjnovém průzkumu je vyšší využití výrobních kapacit ve zpracovatelském průmyslu oproti výsledku publikovanému v červenci. Jsou využívány z 82 %, tj. zhruba stejně jako na podzim 2010. Ovšem po celou dobu od poloviny roku 1999 do podzimu 2008 vykazoval zpracovatelský průmysl České republiky podstatně vyšší využití svých výrobních kapacit. Současný růst intenzity se objevil po dvou letech poprvé.

Za hlavní bariéru růstu uvádějí teď podnikatelé pokračující oslabování poptávky. Finanční problémy jako limity růstu nezsilily víc než v letním průzkumu. Právě slabá poptávka je však rizikem, neboť z ní plynou horší očekávání i v ostatních sférách ekonomické aktivity firem. V odpovědích naopak stoupla váha limitů nazvaných „ostatní bariéry“ bez konkrétní specifikace. Lze však předpokládat, že jimi mohou být příčiny institucionální – dosud např. není známa výše daňových sazeb pro příští rok, což nepochybně zhoršuje nejistotu firemního sektoru.

Drahomíra Dubská
oddělení svodných analýz